

koga vprašate) z dnevnih akcij. Prvi dan je med spustom v jamo Maticu težka transportka nerodno pristala na koleno, ki je reklo »čau«. Špelo je prvi dan bolet EMŠO (sama pravi, da je imela korono) in je popravljala bivak. Diba je drugi dan ujčkal koleno. Jaz pa sem imel težave z EMŠO-m in smrčanjem neimenovane_ga člana_ice tretji dan. No, razen počivanja smo razopremili stare dele do -500 (šlo je precej gladko, saj že zadnjih nekaj let nabiramo izkušnje) in prinesli vso opremo do križišča, potem pa napadli nadaljevanje, raziskali veliko brezno do dna na dobrih -800, preopremili, ugotavljali tip moke, ki sestavlja skalo (fiksi kar sami lezejo ven), šli po breznu še globlje in prišli v dele z veliko vode, ki

se nadaljujejo v obliki brezna. Imeli smo se lepo, ni pa mi znano, da bi kdo jokal. Jedli smo gurmansko. Ko smo prišli ven, smo se na bivaku zelo namnožili. Zato smo takoj naslednji dan v hudo slabi vidljivosti pregnali eno ekipo nazaj v jamo, da so jo pofotkali. Ester, David, Nika in Domagoj so na foto akciji ovekovečili jamo od vhoda do bivaka. Ven so prišli za silvestrovo v prečudovito sonce, sledila je žurka, ki pa je bila precej umirjena. Smo prezgodaj začeli.

Če povzamem, smo jamo v letu 2022 v novem kraku poglobili skoraj do -1000, Diba je že zrl v štirimestna števila. Gre naprej, prepah tudi je – ni razlogov, da bi se jama zaprla. Zanimiv je predvsem tlo-

ris, saj so novi deli že skoraj dosegli kaninski greben. Hitra povezava z Renejevim breznom je tako manj verjetna kot prejšnje leto.

Brezno spečega dinosavra je bilo konec leta 2022 dolgo 2978 metrov, globoko pa toliko kot lani, torej 1081 metrov.

Na akcijah v 2022 so sodelovali: Matevž Marinko, Darja Kolar, Peter Mašič, Tinkara Kepic, Matt Covington, Margot Vivivier, Špela Borko, Matic Di Batista, Ester Premate, Nika Pišek Szillich, David Škufca, Domagoj Korais in Jure Bevc. Med raziskavami smo si obilno pomagali z bivačkom JZS, pa tudi na Skalarju smo prespali in uporabljali tovorno žičnico. Hvala.

Špela Borko

SISTEM RENEJEVO BREZNO-P4 V LETIH 2021 IN 2022

V letu 2021 je bila v Sistem Renejevo brezno-P4 le ena akcija: konec oktobra šla brata Blatnik, skupaj s Filipom Šarcem, vzorčiti vodo in pobrati podatke z avtomatskega merilca. Vstopili so skozi P4 in izstopili skozi Renejevo brezno. Raziskovalnih akcij ni bilo. Deloma zaradi slabih razmer, deloma zaradi Brezna spečega dinosavra. Mogoče zato, ker je jama postala dolga in utrujajoča? Po kuluarjih se govori, da Sistem ni več perspektiven. Ne bi se mogli bolj motiti! Jame se ne končajo, le jamarji scagajo. Na srečo smo v letu 2022 postavili temelje sekcije »ne jebe lep nego uporan«. Izvedli smo pet večdnevnih akcij, na katerih sva z Maticem kolobarila ekipo. Da se ne naveličajo prehitro, oziroma da imajo vmes čas pozabiti. V upanju, da bomo v 2023 končno želi več kot mačkona, ki v dežju na veji ..., povzemam poročila akcij. Pričujem pa z občutji, ki sem jih zapisala ob januarskem obisku: Bilo je lepo, zajebano, mestoma frustrirajoče, čudovito, vsekakor celokupno v običajnem duhu »Mater je lepo, pizda sem srečen«. P4 je napram

pol plitvejšim poljanskim jamam (vsaj zame) domač, prijeten teren. Meandri ne razpadajo, ožine so obklesane, shafti takšni kot morajo biti, žimarji ne zdrsujejo in blata je le za vzorec. Pa še bivaki so ****. To ni EPP, to je vse čisto res.

Med 28. in 30. januarjem 2022 sva na dno dna P4 zvalila Flisa. Ester, David, Uroš, Tinkara in Jure so nam pomagali z nošenjem opreme in skrbeli za telekomunikacijo: prvi trije napeljevali kabel do globine 200 metrov, slednja dva pa sta se namenila na Huston, da stestiramo komunikacijo z globino. V Egotripu sta spoznala, da bosta zamudila zmenek, zato se je Jure sam prežarčil do Hustona (20 min), Tinkara pa se je počasi obrnila. Na poti ven se je prepisala k muslimanom (beri, ujela jo je zloglasna past).

Naša prva naloga je bila, da se ob 18.30 z LP bivaka slišimo z Juretom. Slišali smo se, a komajda, komunikacija je bila omejena na dve sekundi šibkega signala. Diba mu je v dvosekundnih intervalih sporočil,

da gremo naprej. Izkazalo se je, da je bila na mestu stika kablov Huston-LP-Stella bela žica kabla proti LP-ju iztaknjena. Dva biologa in softveraš si nismo znali pojasniti misterije, kako je karkoli prišlo le po eni žici do voxa. Delovna hipoteza predvideva brezžični prenos.

Naslednji dan nas je čakala naporna pot, vse do Klinča, brezna nad Trmoglavim kaminom. Mnogo prečk, blatnih bližnjic, eno jezerce in 150 metrov kamina višje je namreč prepah. Po treh urah smo prišli na delovišče, polico sredi brezna, kjer se nam je zdelo, da najbolj piha. Brezno je bolj nekakšna podolgovata razpoka, par metrov široka in neznano metrov dolga. Ideja je bila pogledati za ovinek, če se tam skriva vodoravni fosilni rov proti Mali Boki. Matic se je »nafrfulil« še predno je preostali del ekipe rekel keks in že začel plezati. Po novem na dinamika in s kompleti (stalna zaloga Stelle). Kmalu je dosegel nasprotno stran brezna, kar sva spoznala po preklinjanju. Namesto rova se je znašel pred steno.

Stella od znotraj in od zunaj. Foto: Špela Borko

Prepih pa je prihajal od spodaj, kjer smo že bili, 14 mesecev nazaj. Še enkrat sva se spustila na dno in z zahtevno sledilno metodo ugotovila, da večina prepiha prihaja iz podora na dnu brezna, del pa tudi iz preozkega meandra. Kje bi človek začel s kopanjem? Mogoče kar v kakšni drugi jami ... Pomalicali smo in se z nič novimi metri poklapano obrnili.

Na Stelli smo se osvežili s cedevito, popisali opremo in se podali proti LP-ju. Naslednji dan, v ponedeljek, sta nas čakala dolg izstop in sestop. Zvečer smo obnovili moralo in kalibrirali načrte za prihodnost. Zjutraj smo na prvi vrvi doživeli mali razpad sistema – klasičen zaplet, ko iz spalke začneš žimariti 50 metrov vrvi v kosu. Okoli 15-ih smo pogledali v modro nebo z zametki sivine. Po hitrem postopku smo pobegnili s prebujajočega se vetra. Kanin je bil kljub prepihu čudovit. Vetrer je ustvaril snežne zamete in številne opasti, ki so stegovale valujoče zaledenele jezike. V Malem dolu je začelo rahlo snežiti in tudi kmalu nehalo, kot bi Kanin malce zarenčal na nas, toliko da ne pozabimo. Sestop od Starega Skalarja je bil precej zahteven. Sneg je bil spihan v strme klanice, čez pa ledena glazura. Po gozdu bi morali nekajkrat obuti in sezuti dereze, a smo raje napikovali listje in veje vse do ceste. Tam pa spet drsalnica do B postaje, kjer smo imeli kombi z že obutimi verigami. Za češnjo na torti smo na avtocesti naleteli na poledico.

Med 9. in 10. julijem je v globinah Kanina sledila zabava prav posebne sorte. Ideja je bila namreč pobarvati dva velika kaninska sifona, o čemer lahko več prebe-

rete v Fonzijevem prispevku. Darja, Matevž, Diba in jaz smo se šele proti večeru izvalili iz primeža ljubljanske gneče, zato smo imeli nočni sprehod do JZS bivaka. V P4 smo vstopili v soboto ob 11.30, barvanje pa pričeli malo pred sedmo zvečer.

Po poti smo preopremljali. P4 je bil precej namočen in nekajkrat smo prišli na idejo, da bi barvilo stresli kar v enega od vodotokov na poti. Na Hustonu smo izvedli tajno glasovanje s kamenčki različnih barv in izglasovali Copacabano. Zdi se, da je bilo štetje glasov sicer kompromitirano, a poti nazaj ni bilo več, saj je Matic vrgel kamenčke v brezno. Vzdušje od Infinituma proti Copacabani je šlo od kletja podorov, tresenja znotraj podorov, pritoževanja nad pužanjem po Renejevih freatikih vse do ohov in ahov v galerijah pred Golobnjakom. Darja je bila navdušena nad količino stopnic v teh delih. Ni kaj, kadar gre Garmin na odpravo, je infrastruktura na nivoju.

Renejščica je glasno bučala, nivo v sifonu pa je bil precej nizek. V duhu našega društva (lahki in hitri) smo proces barvanja optimizirali. Ker je bilo barvila v vsaki od štirih posod le nekje do tretjine, smo prišli na idejo, da v posodo do vrha zajamemo vodo, jo temeljito stresemo, odlijemo, kar se je raztopilo, in ponavljamo vajo, dokler ne zmanjka cmoka. S tem smo se izognili dolgotrajnemu mešanju vseh štirih kilogramov naenkrat. V 20 minutah smo raztopili vse barvilo. Pogled na zeleni sifon je bil spektakularen.

Ob pol enajstih zvečer smo prispeli na LP. Sledilo je deset ur smrčanja. Prespali smo budilko, nato pa nas je Matic nadvse priiganjal, da smo že 12.12 skočili na dolgi cug. Brez omembe vredne pavze smo štiri ure in 15 minut kasneje pogledali v oblakno nebo.

Sledil je trojček na pričetku poletnega tabora. Po maratonski vožnji iz Francije, kjer sva na speleološkem kongresu predstavljala matičarske dosežke, sva na Kanin prihitela z neznansko željo po globi-

nah. Po mnogo mukah sva le dobila ekipo: Darjo sva, takoj ko je prežimarila 700 metrov Dinozavra, prepričala, da bo spust na Stello v resnici prost dan. Okoli petih popoldan smo vstopili, lahkih prasic, saj smo nosili le hrano, vrtalko in merilno opremo, vse ostalo nas je čakalo na bivakih. Tri ure in pol kasneje smo bili na Stelli. Planirali smo zgodnje vstajanje, da bomo v kaminu proti Velbu še pred popoldanskimi padavinami. Darja je komentirala, kako tiho je na tem bivaku, in s smehom smo se spomnili Anžetovega smrčanja. Okoli enih zjutraj me Diba divje stresel in mi hlastno velel, naj potegnem čepke iz ušes. Nejevoljna sem ga ubogala in preplavilo me je glasno šumenje. Darja nama je povedala, da se je začelo iz nič na ena ob polnoči. Ko se je Diba na pol predramil, je v polsnu pomislil, kako lepo je spati na LP-ju ob glasnem šumu vode. Nakar se je hrček spotaknil in lastnik je dojel, da je na »najtišjem bivaku v jami«. Iz spalke smo analizirali hrup, se odločili, da je pod nami dovolj praznine, da Stelle ne bo zalilo, za vsak slučaj malce spodvili noge in zaspi nazaj.

Zjutraj je bil hrup še vedno z nami. Treskanje vode, občasnno prelivanje, stokrat ojačano prek dvorane. Tudi na delovišču 10 minut od bivaka je bilo glasno, kamin pa na srečo opremljen po suhem. D & D sta zlezla do ipsilona, ki sta ga naredila Nika in Lojze leta 2019 in Diba je sklenil, da se požene neposredno na podor. Z »andahtjo« je napel prečko do nasprotne stene, par Pulsov v sumljive skale in že je bil na vrhu. Proti SZ se je odprla dvorana, proti JV pa je šel naprej velik kamin. Nekje malo višje se je slutila izravnavna. Že tretja v zadnjih sto metrih, ampak tokrat mogoče le bo vodoraven rov ...

Z Darjo sva zamenjali vlogi. Prevzela je skrivanje pred padajočim kamenjem, jaz pa varovanje neuničljivega Dibe. Malo na prosto, prva luknja in šop kletvic. Zlezal je nazaj dol in zahteval nov sveder, prejšnjemu je namreč odpadla glava. Še en-

krat se je pognal na steno, mmmrajoč nekaj o izgubljeni prvenstveni smeri na pogled. Naprej je šlo kot po maslu. Šest pulsov in ipsilon. Priplesam gor, razopremim, napeljem statika, ponovi vajo, vsega skupaj tri raztežaje. Na zadnjemu nama je zmanjkalo statika in doopremila sva z dinamikom.

Stojiva na mali polički, prelomna ploskev za steno, pod nama pa zrak in Darja cca. 40 metrov nižje. Nad nama kamin brez vrha, lečast šaht brez namiga o vodoravnem rovu in ob strani kopicica vode. Diba mi namigne, naj se dam na dolgo popkovino. Dvignem se en meter, primem ostro poličko in pogledam skozi manjše okno – v fosilni rov! Kakšno bizarno nadaljevanje.

Manko vrvi je narekoval umik. Diba je pričel s kompleksnim manevrom preopremljanja. Po treh sekundah vrtanja sva spet zaslišali grde besede, zmanjkalo je elektrike. Opremil je po stari poti, med čakanjem na merilno ekipo skočil še v fosilni rov proti Velbu in našel luknjo v stropu, ki smo jo leta 2017 spregledali.

Naslednje jutro smo na LP-ju poslušali bučečo vodo in kar nismo želeli vstati. Tako sem se šele ob enih popoldne obesila na prvi raztežaj. Mrzla voda za vratom je pohitrila tempo in prvih 300 smo zmazali v eni uri. Nato je nehala deževati in tempo se je upočasnilo. Ob petih smo pogledali v oblačno nebo in pozdravila nas je fotografija zelene Boke.

Med 2. in 4. septembrom se nama je na vikend akciji v kamin pri Stelli pridružil Dave, od katerega sem si sposodila zasnovno poročila (hvala!). S 120 metri vrvi smo se odločili napasti galerijo za majcenim oknom v steni kamina. V klasičnem Diba & Dave tempu smo dirjali od Bovca do Stelle, kjer smo okoli 21-ih že zagrizli v večerjo. V soboto zjutraj smo odbrzeli do delovišča. Diba je šel preopremljati, midva pa sva merila. Ko sva prišla do poličke, je Diba že oznanil, da mu je

zmanjkalo vrvi – obetavno. Blato, ki se je nabiralo na škornjih, obleki in vsepovsod je bilo manj všečno. Po treh porabljenih šestdesetkah, toni blata in neskončnem boju snemanja in natikanja rokavic ob rokovanju z distom, je sledil blago depresiven klic iz globin, da se blatno črevo poveže v fosilni rov proti Velbu preko drugega potencialnega nadaljevanja s prejšnje akcije. Zaprli smo torej dva vprašaja in ostali brez nadaljevanja proti dolini.

Od tam naprej je sledil boj na življenje in smrt z žimarji, ki niso prijemali, prasico, ki je postala težka za tri, blatom v ustih in umazanimi vrvmi, ki smo jih vlekli iz nečesa, kar (na srečo) ni nadaljevanje. Do bivaka smo se priklatili umazani, kot da bi se valjali po blatnih delih Grvna. Opremo smo obesili v pralnico, kjer bo počakala naslednjo nevihto, in se napotili LP-ju naproti.

Pomanjkanje blata in lahka prasica sta Dava in Dibo zapeljala v razmišljanje o novem plezalskem podvigu v Infinitumu. A je oprema ostala na Stelli, zato smo raje zmetali umazano kovačijo pod vodo in skočili vsak v dve spalki. Čisti užitek. Naslednji dan smo po dobrih štirih urah pogledali na plano. Pričakala nas je sodra, a jo je kmalu zamenjalo kičasto sonce.

Poslednja akcija v letu je bila med jesenskimi počitnicami, med 29. oktobrom in 1. novembrom. Matevž je potegnil kratko slamico in je, namesto da bi šel v Dinovzavra opremljat globoka brezna, naredil tečaj za varovalca jamskega plezalca. Je pa zato spoznal delček vodoravnih delov P4 in najboljši bivak na svetu.

Iz Stelle smo dva dni napadali ING kamin. Ime je dobil po mojem najljubšem inženirju, ki je v dveh dneh mojstrsko preplezal sto metrov navpičnega, mestoma previsnega kamina. Matevž ga je varoval, jaz pa sem (precej nespretno) fotografirala in merila. Slutnja karfiol nas je odnesla v levi krak, na vrhu katerega smo se prek peščenega sedla zatlačili v

manjšo, podorno kamro. V jamah se za vsakega najde niša in v temu neuglednem kotu P4 sem (že neštetič) našla svojo. Vertikalna ožina navzgor je dajala slutiti prostor nad njo, a sta fanta soglasno sklenila, da jo bo potrebno širiti. Po kratki kontemplaciji sem sklenila, da podor izgleda dovolj trden. Z odpeto čelado sem se zarila med blatne skale in po nekaj cepetanja vstala v črnino. Žal se je izkazala za še enega izmed mnogih odrastkov slepega črevesa P4.

Poklapano smo pričeli z razopremljanjem, kar je vključevalo meni neljub manever 2-na-1. Takrat imava z Maticem vedno enak pogovor: »A ne bi dala še enega not?« »Koliko fiksov se ti je pa že spulilo?« »Jaaa, a se spomniš fiksa v Trubarju?« »Ampak tam je bila slaba skala, tu pa drži.« »Okej, dej že, zebe me.« Moram pa reči, da je prav fino, da se najina rutina vrti okrog tovrstnih nestrinjanj. Matevž se je vmes nekaj deset metrov nižje skrival pred padajočim kamenjem. Naslednji dan je sledila klasična dirka Infinitum–površje. Veliko truda za malo metrov, a brez muje se še čevelj ne obuje.

Sistem Renejevo brezno-P4 je danes dolg 12662 metrov. V zadnjih mesecih smo izoblikovali idejo o plezanju kamina v Infinitumu. Malce, da razbijemo rutino, in še pot do tja je precej krajša. Malce pa tudi zato, ker upamo na vzporeden vodoraven nivo. ING kamin tudi še ni rekel zadnje. Vsekakor se nahaja na zelo obetavnem mestu, na stiku dveh velikih prelomov. Nenazadnje pa nas čakajo še deli proti jugovzhodu, okoli Klinča. Res, da je razpolovna doba pozabe tam precej daljša, a menim, da smo jo v večini že dosegli. Kdaj gremo spet? |